

HET NATUURBEHOUD m.b.t. DE BOSSEN

in het Nederlandse 'Structuurschema' Natuur- en Landschapsbehoud'

In Nederland werd op 22 mei 1980 het 'structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud' als beleidsvoornemen van de regering, goedgekeurd. Dit schema bevat de hoofdlijnen en beginselen van het rijksbeleid voor natuur- en landschapsbehoud die van belang zijn voor het nationaal ruimtelijk beleid.

De eigenlijke planologische kernbepaling met de samenvatting van de beleidsuitspraken bevat o.m. de hoofdstelling, de hoofdlijnen en de uitwerking van de hoofdlijnen van het beleid.

numenten en waardevolle historische en/of landschappelijke gezichten.

Bij een derde groep ligt het accent op natuur en landschap. In deze groep komen 6 beleidscategorieën voor waaronder waardevolle agrarische gebieden, grote landschapseenheden en nationale landschappen.

Bij de vierde en laatste groep gaat het om de beleidscategorieën Noordzee en de Grote Wateren, die blijkens dit beleidsvoornemen van de regering het voorwerp van een natuurbehoudsbeleid worden. In deze laatste groep

4bis, 27e bulletin p. 23-37 en de B.N.V.R.-Bekenwerkgroep).

A. Het natuurbehoud met betrekking tot de bossen

Bossen (270.000 ha bosareaal en 50.000 ha wallen, verspreide bosjes <0,5 ha) worden omschreven als min of meer natuurlijke levensgemeenschappen waarbij de boomvormende soorten aspectbepalend zijn.

Het beleid met betrekking tot de bossen is gericht op behoud en uitbreiding en toereikend beheer. Er wordt daarbij uitgegaan van een meervou-

Bij oude bossen, bossen met een relatief ongestoorde bodem en waterhuishouding, moerasbossen en een deel van de spontaan ontstane bossen valt het accent van het beleid op de natuur. In deze bossen zijn volgens het Nederlands structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud, het behoud en ontwikkeling van natuurwaarden uitgangspunt voor het beleid. Deze bossen worden gerekend tot de beleidscategorie natuurgebieden (structuurschema p. 116) (Vortebossen, Ruiselede)

T.a.v. de concrete gebieden wordt het beleid uitgesplitst naar 15 categorieën verdeeld in 4 groepen.

Bij een eerste groep ligt het accent op natuur. Hier komen 3 beleidscategorieën voor nl. de natuurgebieden, de bossen en de nationale parken.

Bij een tweede groep ligt het accent op het landschap. Het gaat om de beleidscategorieën rivierenlandschap, laaglandstromen, cultuurmo-

komt de Westerschelde expliciet aan bod.

Uit deze samenvatting van de beleidsuitspraken willen we op het beleid t.a.v. Bossen en Beken terugkomen omdat de ontwikkeling van deze visie nauw aansluit met ideeën die reeds vroeger aan bod kwamen in Natuurreservaten of binnen de vereniging (cfr. M. Hermy, 1980, Natuurtechnisch Bosbeheer, Natuurreservaten 1980,

dige functievervulling van het bos waarbij onder andere mogelijkheden voor de ontwikkeling van natuur zullen worden bevorderd. Uitgaande van deze meervoudige functievervulling zijn op nationaal niveau de volgende accenten te onderscheiden:

- Bossen met het accent op natuur. In deze bossen zijn behoud en ontwikkeling van natuurwaarden uitgangspunten voor het beleid inzake be-

scherming en beheer. Hiertoe behoren bossen met natuurwaarden die kwetsbaar zijn ten opzichte van andere functies, bossen die een relatief natuurlijk karakter hebben en bossen die naar hun aard zeldzaam zijn binnen het geheel van het Nederlandse bos. Deze zijn in het bijzonder te vinden in die delen van het bosbestand, die bestaan uit oude bossen, bossen met een ongestoorde bodem en waterhuishouding, duin- en stuifzandbebossingen, moerasbossen en spontaan ontstane bossen.

In grote eenheden natuurgebied zal voorts het accent op natuur gegeven worden aan een belangrijk deel van de overige bossen. Het gaat hierbij om maximaal 20.000 ha (van de overige bossen).

Voor een deel van de bossen met het accent op natuur is ten behoeve van de ontwikkeling van natuurwaarden een zodanig beheer vereist, dat daar op den duur geen sprake meer zal zijn van houtproductie.

Bij bossen in grote eenheden natuurgebied is een extra indicatie voor een dergelijk beheer aanwezig als zij tevens in een (potentieel) Nationaal Park liggen.

• Bossen waar het accent op natuur nevensgeschikt is aan andere accenten.

In deze bossen zijn natuurbehoud, houtproductie, recreatie en landschap in wisselende, maar gelijkwaardige mate uitgangspunt voor het beleid.

Hiertoe behoren de meeste bossen, die gelegen zijn in de gebieden waaraan in de Nota landelijke gebieden de hoofdfunctie natuur is toegekend (zone D), alsmede de overige bossen die deel uitmaken van de grote eenheden natuurgebied, de andere in het ruimtelijk beleid erkende natuurgebieden en de overige oude bossen.

• Bossen waar het accent op natuur ondergeschikt is.

Deze komen vooral voor in gebieden waaraan in de Nota landelijke gebieden de hoofdfunctie landbouw en afwisselend landbouw, natuur en andere functies in grote ruimtelijke eenheden (zones A en B) zijn toegekend.

In de gebieden onder stedelijke invloedssfeer zal het accent op natuur in het algemeen ondergeschikt zijn.

— In het Meerjarenplan Bosbouw zullen zowel de bovengenoemde beleidslijnen van het natuurbehoud, als die ten aanzien van de openluchtrecreatie en de houtproductie worden uitgewerkt, waarbij ook de landschappelijke aspecten en de financiële consequenties in een nadere afweging worden betrokken. Dit Meerjarenplan zal een procedure doorlopen die wordt gekenmerkt door inspraak, overleg met lagere overheden en advisering.

— Aan de provincies en gemeenten wordt gevraagd de hierboven weergegeven beleidslijnen voor de bossen nader af te wegen en de ruimtelijke implicaties daarvan te verwerken in

hun ruimtelijk beleid. In het schema zelf wordt o.m. nader ingegaan op de betekenis van de bossen voor het natuur- en landschapsbehoud, het beheer van het bos met het accent op natuur (p. 119).

B. Beken in het structuurschema
De beken zijn terug te vinden in de beleidscategorie 'Waardevolle agrarische Cultuurlandschappen' waarbij het accent van het beleid zowel op natuur als het landschap ligt.

Als uitspraak van essentieel belang wordt gesteld dat 'de instandhouding van de nog resterende in biologisch en/of geomorfologisch opzicht waardevolle beekdalen en beken acht de regering van essentiële betekenis.' Dit wordt in het structuurschema nader uitgewerkt (p. 157-158).

De samenvatting van de beleidsuitspraken telt 19 blz. en het structuurschema 251 blz. en dit in vrij zware ambtelijke taal. Het verscheen als 2de kamerstuk zitting 1980-1981, 16820, nr. 1-2.

De staatsuitgeverij (in België het Noord-Nederlands Boekbedrijf te Antwerpen) zorgt voor de verspreiding zodat dit structuurschema ook via de klassieke boekhandel te verkrijgen is.

Wie belangstelling heeft voor een globale beleidsaanpak van het natuur- en landschapsbehoud moet zich alleszins de moeite getroosten om dit beleidsvoornemen eens grondig door te werken.

Nieuw tijdschrift M & L, Monumenten en Landschappen

Op 1 november werd te Antwerpen het nieuwe tweemaandelijks tijdschrift van de Rijksdienst voor Monumenten en Landschapszorg voorgesteld. Dit tijdschrift vervangt het vroegere tijdschrift 'Vlaanderens Erfgoed'.

M & L geeft een reeks artikelen over restauratietechnieken, monumentenzorg, stads- en dorpsvernieuwing, groenvoorziening en geklasseerde landschappen. Het is een luxueuze uitgave met talrijke zwart-wit en kleurenfoto's. Het eerste nummer telt ongeveer 80 blz.

Een jaarabonnement op dit tijdschrift kost 660 fr. Leden van de B.N.V.R.

kunnen echter een abonnement nemen aan 550 fr. Dit bedrag kan u storten op rek. 068-0847200-29 van de B.N.V.R., met duidelijke vermelding 'Abonnement tijdschrift M & L'.

Beschermde planten en dieren in Vlaanderen

Een nieuwe uitgave van het Bestuur voor Waters en Bossen.

Deze brochure geeft een overzicht van de wettelijk beschermde plant- en diersoorten.

Telkens wordt een korte beschrijving gegeven met o.a. kenmerken, groeien vindplaatsen. Ook wordt van de meeste soorten een kleurenfoto afgedrukt. De planten staan gegroepeerd per biotoop.

Deze mooi uitgegeven brochure (70 p.) is gratis te verkrijgen bij het Be-

stuur voor Waters en Bossen, Steenweg op Elsene 31, 1050 Brussel.

Poster Beschermde dieren

Het Coördinatie-Comité voor de Bescherming van Vogels (C.C.B.V.) heeft begin september een poster 'Beschermde Dieren' uitgegeven.

Met deze poster wil men, door een ruime verspreiding, de publieke opinie laten kennis maken met een aantal diersoorten die in Vlaanderen bij wet bescherming genieten.

De poster (45 x 61 cm) geeft 12 kleurenfoto's van beschermde dieren weer.

Poster + bijhorend informatieblad zijn te bekomen bij het C.C.B.V. Durentijdlei 14, 2130 Brasschaat aan 50 fr. Bij bestelling van ten minste 20 exemplaren kost de poster 20 fr.